

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою ДНУ ПБП НАПрН
України, протокол від 7.07.2021 р. № 3**

Голова Вченої ради

В. Пилипчук

Введено в дію

наказом ДНУ ПБП НАПрН України
від 07.07.2021 року № 19

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію освітнього процесу

1. Загальні положення

1.1. Положення про організацію освітнього процесу (далі – Положення) визначає основні засади підготовки здобувачів вищої освіти у Державній науковій установі «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» (далі – Інститут).

1.2. Метою цього Положення є загальна регламентація і впорядкування освітньої діяльності, зокрема, процесу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Інституту (далі – здобувачі).

1.3. Основні терміни й поняття, що вживаються у цьому Положенні:

освітній процес – інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в Інституті через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості;

академічна відпустка – перерва у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання здобувачем вищої освіти освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а у разі, коли дитина хворіє та потребує домашнього догляду, – до досягнення дитиною шестирічного віку, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами, тривалим закордонним відрядженням тощо);

академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законодавством правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

академічна етика – сукупність етичних принципів і правил, якими мають керуватися суб'єкти освітнього процесу та освітнього середовища;

академічна заборгованість – несвоєчасне виконання навчального плану здобувачем вищої освіти через незадовільний результат поточного або підсумкового контролю, пропуски навчальних занять;

відрахування – припинення статусу здобувача вищої освіти, прав та обов'язків особи, що здобуває вищу освіту;

галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

дисертація – самостійне розгорнуте дослідження, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднене у відповідних публікаціях;

доктор філософії – перший освітній науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді;

Європейська кредитна трансферна-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на встановленні навчального навантаження здобувача, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

здобувач наукового ступеня (аспірант) – особа, яка проводить наукові дослідження в рамках підготовки в аспірантурі для здобуття ступеня доктора філософії;

здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин;

освітньо-наукова програма (ОНП) – система освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

переведення – зміна здобувачем закладу вищої освіти та/або спеціальності освітньої-наукової програми, та/або форми здобуття освіти, та/або джерел фінансування без припинення статусу здобувача зі зміною відповідних прав та обов'язків;

призупинення строку підготовки – призупинення виконання здобувачем індивідуального навчального плану або індивідуального плану наукової роботи у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої-наукової програми, з його частковим призупиненням прав та обов'язків;

поновлення – відновлення статусу здобувача, прав та обов'язків особи, що здобуває освіту;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій;

робоча програма навчальної дисципліни (РП) – нормативний документ Установи, що розробляється науковим співробітником (або групою наукових співробітників), який забезпечує спеціальність, для кожної навчальної дисципліни на основі освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні та навчального плану;

силабус – персоніфікована програма наукового працівника/колективу наукових працівників Інституту, яка інформує здобувача про процедури, політику і зміст курсу навчальної дисципліни;

стейкхолдери – зацікавлені юридичні та фізичні особи, які мають легітимний інтерес у результатах освітньої діяльності закладу вищої освіти, певною мірою залежать або можуть впливати на цю діяльність;

спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти у встановленому законодавством порядку та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка (комплекс набутих людиною знань і практичних навичок, що дає їй можливість займатися певним родом занять у якійсь галузі діяльності);

якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

Інші терміни у цьому Положенні вживаються у значенні, визначеному законодавством.

1.4. Правову основу цього Положення становлять Закон України “Про вищу освіту” № 1556-VII від 01.07.2014 р.; Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261; постанови Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність»; від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів вищої освіти»; накази МОН України від 06.11.2015 р. № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2015 р. № 266»; від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»; від 28.12.2018 № 1477

«Про затвердження Примірного переліку та опису предметних напрямів досліджень в межах спеціальності 081 «Право»; від 23.09.2019 №1220 «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» та інші нормативно-правові акти, що регламентують процес підготовки здобувачів вищої освіти.

1.5. Положення поширюється на процес підготовки здобувачів вищої освіти, зокрема, третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій та передбачає підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

1.6. Освітній процес в Інституті ґрунтується на принципах:

- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- міжнародної інтеграції та інтеграції освіти України в науковий та освітній простір ЄС;
- забезпечення гарантованої якості освіти відповідно до законодавства;
- науковості;
- гуманізму;
- демократизму;
- студентоцентрованого (аспірантоцентрованого) підходу;
- забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти;
- наступності та безперервності;
- незалежності;
- захищеності від втручання будь-яких політичних партій, громадських та релігійних організацій;
- електронного супроводження освітньої діяльності;
- забезпечення здобувачам сприятливих умов для самостійного навчання та творчого розвитку;
- нерозривного зв'язку з національними традиціями, національною та світовою історією і культурою;
- академічної доброчесності;
- академічної свободи;
- формуванні усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- сприяння навчанню впродовж життя;
- інтеграції у міжнародний освітній та науковий простір;
- нетерпимості до проявів корупції;

Освіта в Інституті будується за принципом рівних можливостей для всіх

1.7. Учасниками освітнього процесу в Інституті є наукові працівники, що здійснюють освітню діяльність; здобувачі; практичні працівники, які залучаються до освітнього процесу; особи, з якими укладено трудові угоди, і які беруть участь в освітній діяльності на умовах та в порядку угод, інші особи у випадках, передбачених законодавством.

1.8. Загальне керівництво освітньою діяльністю здійснює дирекція Інституту, а безпосередня організація навчального процесу покладається на першого заступника (заступника) директора, ученого секретаря та уповноважених працівників Інституту.

2. Рівні та ступені вищої освіти, за якими здійснюється підготовка в Інституті

2.1. Підготовка здобувачів в Інституті здійснюється за третім (освітньо-науковий) рівнем і науковим рівнем. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Науковий рівень вищої освіти передбачає здатність особи визначати та розв'язувати соціально значущі системні проблеми у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення сталого розвитку та вимагають створення нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій.

2.2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою освітньо-наукової / наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра (спеціаліста). Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки визначається Положенням про порядок про організацію підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи) за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних та міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

За окремими програмами в Інституті також може здійснюватися підготовка магістрів відповідно до законодавства.

3. Організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітнього процесу в Інституті

3.1. Основними документами Інституту, що регулюють організацію освітнього процесу, є:

- освітньо-наукова програма;
- робочі програми навчальних дисциплін;
- індивідуальні плани роботи здобувачів;
- силабуси з навчальних дисциплін (за необхідності та за рішенням проектної групи);
- накази та розпорядження, що регулюють забезпечення освітнього процесу;
- комплекс навчально-методичного забезпечення начальних дисциплін.

3.2. Інформаційне забезпечення освітнього процесу здійснюється бібліотечними фондами Інституту та бібліотеками вищих навчальних закладів на підставі відповідних договорів (угод, меморандів) про співпрацю – іншими науковими установами, закладами вищої освіти та бібліотеками. Інститут може надавати рекомендації аспірантам стосовно використання бібліотечних фондів інших бібліотек.

4. Форми здобуття освіти в Інституті

4.1. Здобуття освіти в Інституті може здійснюватися за денною (очною) та заочною у визначеному законодавством порядку.

4.2. Здобуття освіти може здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням), за рахунок видатків місцевих бюджетів (регіональне замовлення) та/або за рахунок коштів юридичних чи

фізичних осіб (на умовах договору чи контракту, у т.ч. за кошти грантів, які отримуються на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

5. Форми організації навчального процесу та види навчальних занять

5.1. Навчання в Інституті здійснюється українською мовою. Використання офіційних мов ЄС в освітньому процесі здійснюється у встановленому законодавством порядку.

5.2. Освітній процес здійснюється за такими основними формами: навчальні заняття; самостійна робота; індивідуальна робота (індивідуальне завдання), практична підготовка; навчання за індивідуальним графіком, контрольні заходи. У випадку необхідності за рішенням вченої ради в Інституті можливо застосування експериментальних та нових форм освітнього процесу.

5.3. Різновидами навчальних занять є: лекція, семінарське (практичне) заняття, індивідуальна консультація та ін.

5.4. Лекція – основний вид проведення навчальних занять в Інституті, призначена для засвоєння теоретичного матеріалу. Лекція має передувати іншим формам освітнього процесу. Типи лекцій (інформаційна, проблемна, оглядова, лекція-дискусія, лекція-бесіда, презентація) обираються лекторами. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни.

За рішенням керівництва Інституту можливим є читання деяких лекцій із окремих проблем, що стосуються певної навчальної дисципліни, але не охоплені її робочою програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або спеціалістами для здобувачів Інституту в окремо відведений час.

Лекції, як правило, проводяться науковими працівниками Інституту, а також можуть проводитися провідними науковцями або спеціалістами, запрошеними для читання лекції (лекцій). До кожної теми лектор складає план-конспект, який може обговорюватися серед фахівців відповідного профілю.

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми щодо послідовності висвітлення тем лекційного курсу, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів.

5.5. Семінарське заняття – вид навчального заняття, за допомогою якої науковий працівник організує дискусію щодо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально

виконаних завдань (рефератів) або письмово виконують вирішення відповідних завдань.

Науковий працівник оцінює підготовлені здобувачами реферати, їх виступи, активність під час дискусії, уміння аргументувати і відстоювати свою позицію тощо. Отримані здобувачами оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з певної навчальної дисципліни.

5.6. Практичне заняття – вид навчального заняття, за допомогою якої науковий працівник організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачами відповідно сформульованих завдань або організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких здобувачі готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів) чи здійснюють у письмовій або усній формі вирішення відповідних завдань.

На практичних заняттях науковий працівник може оцінювати підготовлені здобувачами реферати, їх виступи, вирішення завдань, активність у дискусії, уміння формулювати, доводити й відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал. Оцінки, отримані здобувачами за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Практичні заняття за необхідності може проводитись із залученням практичних працівників підприємств, установ та організацій із застосуванням необхідних технічних засобів.

5.7. Індивідуальна консультація – вид навчального заняття, під час проведення якої здобувач отримує відповіді від наукового працівника на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування, а також обговорює з науковим керівником (консультантом) питання, що стосуються теми дисертації. На консультаціях може здійснюватися ліквідація заборгованостей із поточного контролю. Обсяг часу, відведений науковому працівнику з конкретної дисципліни, визначається навчальним планом.

5.8. Самостійна робота – це вид поза аудиторної роботи навчального характеру, метою якої є поглиблене засвоєння програмного матеріалу навчальної дисципліни та закріплення універсальних навичок дослідника.

Основними формами самостійної роботи здобувачів Інституту є:

- виконання домашніх завдань відповідно до навчального плану, підготовка до семінарських (практичних) занять та участі у наукових заходах;

- доопрацювання матеріалів лекцій;

- самостійне вивчення тем, що лише фрагментарно висвітлюються на лекціях;

- робота в інформаційних мережах та з різноманітними інформаційними базами даних;
- опрацювання додаткової літератури, що наводиться після кожної теми та яка відібрана самостійно;
- робота з нормативною базою;
- робота над рекомендованими матеріалами практики;
- виконання контрольних робіт;
- підготовка до заліку та екзамену відповідно до наведеного переліку питань.

Зміст самостійної роботи здобувача над конкретною дисципліною визначається методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Для самостійної роботи здобувач за необхідності забезпечується системою навчально-методичних матеріалів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, тощо.

Для самостійної роботи здобувача структурним підрозділом Інституту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися в бібліотеках Інституту, інших бібліотеках, а також в домашніх умовах.

Навчальний матеріал, який згідно з робочим навчальним планом має бути засвоєний здобувачами наукового ступеня в процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

5.9. Індивідуальна робота (індивідуальне завдання) здобувачів може передбачати виконання в межах певної навчальної дисципліни таких видів роботи:

- вивчення додаткових нормативних і літературних джерел;
- участь у наукових заходах;
- підготовка наукових доповідей та їх презентація;
- написання наукових рефератів, оглядів, контрольних робіт, статей і тез доповідей;
- узагальнення юридичної практики відповідно до певних тем;
- інші види індивідуальної роботи за погодженням із викладачем.

Результати індивідуальної роботи здобувачів оцінюються до початку екзаменаційної сесії.

5.10. Практична підготовка у формі педагогічної практики є складовою частиною професійної підготовки здобувачів Інституту і є визначальним

етапом їх практичної підготовки до наукової діяльності. Основною метою цієї практики є вироблення і закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у закладах вищої освіти, формування вмінь застосувати їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій викладача.

Педагогічна практика може реалізовуватися шляхом академічної мобільності, на підставі договорів, укладених між Інститутом і закладами вищої освіти про наукове співробітництво та про створення спільних навчально-наукових (наукових) підрозділів (центрів, лабораторій). За бажанням здобувача педагогічна практика може бути пройдена ним в іншому закладі вищої освіти. Проходження педагогічної практики здійснюється відповідно до чинного законодавства та Положення про організацію підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті.

5.11. За наявності вагомих особистих підстав можливо навчання здобувачів за індивідуальним графіком. Індивідуальний графік навчання та складання заліків та екзаменів для конкретного здобувача встановлюється наказом директора Інституту.

6. Контроль та критерії оцінювання знань

6.1. Під час провадження освітнього процесу в Інституті використовується поточний, проміжний та підсумковий контроль знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем.

Проміжний контроль знань проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувачів на його окремих завершених етапах. Проміжний контроль проводиться у формі заліку.

Підсумковий контроль знань проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувачів після завершення курсу навчальної дисципліни. Може проводитись у формі заліку або екзамену.

Здобувачам, які під час екзаменаційної сесії в сумі не набрали кількості балів, достатньої для отримання позитивної оцінки з навчальної дисципліни, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість протягом часу, визначеного наказом директора. Перекладання екзаменів (заліків) допускається не більше двох разів із кожної дисципліни.

Перше перескладання: залік → науковому працівнику, екзамен – комісії; друге перескладання – комісії, яка створюється за наказом директора Інституту за участі двох наукових працівників Інституту з науковим ступенем і вченим званням та наукового керівника (консультанта) здобувача.

Здобувачі, які не ліквідували заборгованість в установлені терміни, відраховуються з Інституту. Здобувачі, які не з'явилися на екзамені, заліки без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку. Здобувачам, які не склали екзамені і заліки під час сесії з поважних причин (хвороба, сімейні обставини тощо), підтверджених документально, наказом директора Інституту встановлюються інші терміни їх складання. До занять у наступному навчальному семестрі вони допускаються за умови ліквідації академічної заборгованості.

Здобувач може оскаржити результати складання екзамену або заліку (крім повторного перескладання) протягом однієї доби після його складання шляхом подачі заяви директорові Інституту, в якій мають бути наведені факти необ'єктивності оцінювання. За результатами розгляду заяви директором створюється комісія, до складу якої входять заступник директора з наукової роботи (голова) та два наукові працівники Інституту із науковим ступенем та вченим званням. До комісії не може входити викладач, оцінка якого оскаржується. Результат перескладання екзамену (заліку) комісії оскарженню не підлягає. Повторне складання екзамену (заліку) в цьому випадку не допускається. Здобувач може подати з приводу порушень його прав при проведенні екзамену чи заліку окрему заяву в порядку врегулювання конфліктної ситуації.

Оцінювання знань здобувача в цілому здійснюється, виходячи з обсягу наявних знань, рівня засвоєння і розуміння програмного матеріалу, а також вміння самостійно застосовувати отримані знання при розв'язанні конкретних дослідницьких завдань та роботи з науковою, навчальною, довідковою та іншою літературою, нормативно-правовими актами України та зарубіжних країн.

Перед поглибленим вивченням певної дисципліни з метою визначення обсягу наявних знань і рівня попередньої підготовки здобувача із суміжних дисциплін на першому практичному (семінарському) занятті може проводитися вхідний контроль за завданнями, які відповідають робочим програмам попередніх дисциплін. За результатами вхідного контролю пропонуються заходи щодо надання індивідуальної допомоги здобувачам та корегування подальшого навчального процесу.

Завданням поточного контролю є з'ясування ініціативності, ступеня активності та систематичності під час всіх видів аудиторної роботи (відвідування навчальних занять, у тому числі з елементами дистанційного навчання, демонстрація достатнього рівня знань при обговоренні питань, що входять до предмета навчальної дисципліни, та загальних знань, виконанні контрольних та інших форм роботи). Основна мета поточного контролю полягає у забезпеченні системного зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу та стимулювання мотивації до навчання здобувачів.

Методами поточного контролю знань є усне опитування, вирішення практичних кейсів, перевірка завдань для самостійної чи індивідуальної роботи тощо. Результати поточного контролю є основною інформацією для визначення підсумкової оцінки з дисципліни.

Самоконтроль застосовується здобувачем із метою самооцінки якості засвоєння ним навчального матеріалу з дисципліни шляхом, зокрема, опрацювання питань, призначених для самоконтролю, перелік яких наводиться у матеріалах семінарських занять.

6.2. Підсумкове оцінювання успішності навчання здобувачів проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю знань відповідно до 100-бальної шкали. Знання, що стають об'єктом підсумкового контролю, оцінюються від 0 до 50 балів. Підсумкова оцінка з кожної навчальної дисципліни виставляється у залікову книжку аспіранта відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою (використовується в Інституті)	Рівень компетентності
А	ВІДМІННО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії має всебічні знання в межах вимог навчальної програми, уміє формулювати висновки на основі отриманих знань, обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію. Володіє методологією наукового пізнання, творчої діяльності, уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань.	5	90-100	Високий
В	ДУЖЕ ДОБРЕ. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії добре володіє вивченим матеріалом з дисципліни в межах вимог навчальної програми, намагається формулювати світоглядні та методологічні висновки на основі отриманих знань, обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію. Володіє методологією наукового пізнання, уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних	4	80-89	Достатній

	завдань. Водночас відповідь має певні неточності.			
С	ДОБРЕ. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії виявляє знання в межах вимог навчальної програми. Робить спроби формулювати світоглядні й методологічні висновки на основі отриманих знань. Уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за зразком. Водночас відповідь є недостатньо осмисленою, має помилки і неточності.	4	70-79	Достатній
D	ЗАДОВІЛЬНО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії відтворює частину навчального матеріалу і виявляє здатність формулювати висновки на основі отриманих знань та застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за допомогою викладача. Відповідь має суттєві помилки.	3	65-69	Середній
Е	ДОСТАТНЬО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, відтворює значну його частину на репродуктивному рівні. Відповідь має суттєві помилки.	3	60-64	Середній
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО (з можливістю повторного складання семестрового контролю). Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії відтворює незначну частину навчального матеріалу, виявляє слабку здатність формулювати висновки на основі отриманих знань та застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за допомогою викладача. Відповідь має суттєві помилки та прогалини.	2	35-59	Низький
F	НЕЗАДОВІЛЬНО (з повторним обов'язковим вивченням залікового кредиту). Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів. Відповідь має суттєві помилки та прогалини.	2	34 і менше	Низький

6.3. Конкретний перелік тем лекцій, семінарських (практичних) занять, питань для самостійної, індивідуальної роботи, а також перелік питань до поточного, підсумкового контролю, критерії оцінювання отриманих завдань доводяться до здобувачів на початку навчального семестру.

6.4. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

7. Порядок реалізації права здобувачів на вибір навчальних дисциплін

7.1. Освітньо-наукова програма та навчальний план Інституту містять обов'язкові та вибіркові компоненти. Вибіркові компоненти містять навчальні дисципліни, які здобувачі обирають самостійно.

Навчальні дисципліни вільного вибору здобувача (аспіранта) – це дисципліни, які пропонуються для вивчення здобувачам Інституту з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері правової науки та спрямовані на забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, а також сприяють задоволенню їх індивідуальних освітніх потреб та інтересів.

Вибіркові дисципліни визначаються специфікою діяльності Інституту, враховують запити й інтереси здобувачів, суспільства і держави, ринку праці. Перелік вибірових дисциплін зазначається в освітньо-науковій програмі.

7.2. Обсяг дисциплін вільного вибору аспіранта становить не менше 25 відсотків від загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньо-науковою програмою та навчальним планом.

7.3. Кожна дисципліна вільного вибору викладається за будь-якої кількості здобувачів, що її обрали.

7.4. Протягом перших двох відвіданих занять із тієї чи іншої вибіркової дисципліни здобувач може замінити її у своєму індивідуальному навчальному плані на іншу рівнозначну за обсягом вибірову дисципліну.

7.5. Після остаточного вибору здобувача вибіркові дисципліни стають обов'язковими для вивчення та вносяться до індивідуального навчального плану аспіранта.

8. Загальні методи навчання та оцінювання

8.1. Методами навчання, що використовуються в Інституті, є:

– звичайний (традиційний) комунікативний метод, застосування якого є найбільш ефективним під час лекцій, практичних та семінарських занять;

- практичний метод, застосування якого є доцільним при виконанні завдань, пов'язаних із математичними розрахунками, картографуванням, моделюванням певних ситуацій та ін.;
- наочний метод є придатним під час демонстрації матеріалу за допомогою ілюстрацій, презентацій тощо;
- самостійна аудиторна письмова робота (виконання контрольних робіт, письмових тестів та розв'язання інших програмних завдань для кращого засвоєння матеріалу дисципліни тощо);
- самостійна позааудиторна письмова робота з учбовою, навчально-методичною, монографічною та ін. літературою з метою конспектування, тезування, анотування, рецензування, підготовки рефератів, аналітичних довідок чи звітів, виконання контрольних робіт тощо);
- творчий метод, що поєднує самостійну позааудиторну письмову роботу та можливість особистих консультацій з викладачем з метою написання статей та тез наукових доповідей, виконання інших творчих завдань (наприклад, написання есе);
- коуч-метод у вигляді тренінгу перед виступом на наукових заходах з науковими доповідями і презентаціями;
- дистантний комунікативний метод з використання можливостей інформаційно-комунікаційних технологій (дистанційні портали «ZOOM-платформа», Skype та інші);
- відеометод у сполученні із розвитком навичок впевненого користування сучасними інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (відбір і виготовлення відеоматеріалів, створення і демонстрація презентацій тощо);
- командний (груповий) метод, що передбачає виконання наукової роботи або її частини у групі з іншими здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії, а так само досвідченими дослідниками;
- метод міні-дослідження, сутність якого полягає у проведенні невеликої дослідної роботи з окремого питання навчальної дисципліни;
- кейс-метод, спрямований на аналіз і розв'язання конкретних проблемних ситуацій;
- інформаційно-пошуковий метод, що передбачає цілеспрямовану роботу із будь-якими джерелами інформації, включаючи й роботу в інформаційних мережах;
- метод самооцінювання, сутність якого полягає у виробленні навичок об'єктивного оцінювання власних компетенцій;
- проектний метод, що спрямований на розвиток компетентності проводити під контролем і з консультуванням викладача розробку

певної проблеми в межах дисципліни та отримувати результати, яким притаманна суб'єктивна або об'єктивна новизна;

– інші методи.

8.2. Методами оцінювання результатів навчання в Інституті є:

– усне опитування;

– вирішення кейсових ситуацій;

– самостійна (контрольна) робота;

– письмовий тест;

– аналітичні звіти, реферати, есе;

– презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

– виступи на наукових заходах;

– залік;

– екзамен.

9. Навчальний час здобувачів

9.1. Навчальний час здобувачів визначається обсягом кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Обліковими одиницями навчального часу здобувачів є кредит ЄКТС, академічна година, навчальний день, семестр, курс, рік.

9.2. Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувачів, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить 45 хвилин. Дві академічні години утворюють академічну пару (90 хвилин).

Навчальний день – складова навчального часу здобувача тривалістю не більше 12 академічних годин аудиторного навантаження.

Навчальний семестр – це складова навчального часу, що закінчується підсумковим семестровим контролем.

Навчальний курс – це завершений період навчання здобувача навчального року. Тривалість перебування здобувачів наукового ступеня на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул. Початок і закінчення навчання здобувача на конкретному курсі оформляється відповідними наказами.

9.3. Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається з дня зарахування і складається з навчальних днів та екзаменаційних сесій. Навчальні дні та їх тривалість визначаються графіком освітнього процесу.

9.4. Навчальне заняття триває, як правило, дві академічні години і проводиться за розкладом навчальних занять. Розклад має забезпечити виконання навчальних планів і навчальних програм у повному обсязі.

10. Навчальна робота наукових працівників Інституту

10.1. Навчальна робота наукових працівників Інституту здійснюється згідно з графіком часу навчальної роботи, що визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та інших видів робіт, складених аспірантурою.

10.2. Час навчальної роботи особи, залученої до викладання дисциплін під час освітньої діяльності визначається обсягом виконання певних обов'язків відповідно до законодавства. Під час проведення занять зазначена особа користується правами та здійснює обов'язки, визначені для наукових працівників Інституту цим Положенням та чинним законодавством у сфері освіти.

10.3. Навчальна робота наукового працівника Інституту обчислюється в академічних годинах. Для різних видів навчальної роботи норми часу встановлюються в конкретних цифрах або в певних межах чи з максимальним обмеженням. Норми часу навчальної роботи в Інституті розраховуються, виходячи з академічної години (45 хвилин).

10.4. Для забезпечення навчальної роботи науковий працівник Інституту виконує методичну роботу до якої входить: підготовка конспектів лекцій, методичних матеріалів до практичних занять, порад до самостійної роботи аспірантів; розробка навчальних планів; підготовка комп'ютерного програмного забезпечення навчальних дисциплін; складання білетів до екзаменів, заліків, завдань для проведення поточного, тестового і підсумкового контролю; розробка і впровадження наочних навчальних посібників (схем, діаграм, стендів, слайдів тощо), нових форм, методів і технологій навчання; вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу та інші види методичної роботи, які рекомендуються Міністерством освіти і науки України.

11. Права та обов'язки здобувачів

11.1. Здобувачі мають права, визначені законодавством України, зокрема ст. 62 Закону України «Про вищу освіту», п. 14, 17 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.

11.2. Здобувачі зобов'язані виконувати вимоги до них, визначені чинним законодавством, зокрема ст. 63 Закону України «Про вищу освіту», п. 15 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261.

12. Відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів вищої освіти

12.1. Підставами для відрахування здобувача є:

- завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого закладу освіти;
- невиконання індивідуального плану роботи аспіранта;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між Інститутом та здобувачем;
- порушення академічної доброчесності;
- інші випадки, передбачені законодавством, Статутом Інституту та іншими правовими актами.

12.2. Факт невиконання індивідуального навчального плану та/або індивідуального плану роботи, визначається з дотриманням сукупності таких вимог:

– цей факт встановлюється винятково за результатами семестрового контролю або звітування здобувачів;

– пропуск навчальних занять, якщо він не призводить до отримання здобувачем незадовільної оцінки за результатами семестрового контролю, не може вважатися невиконанням індивідуального навчального плану та/або індивідуального плану наукової роботи.

12.3. Відрахування здобувача у зв'язку з отриманням незадовільної оцінки під час семестрових контрольних заходів можливе за умов, якщо здобувачеві було надано можливість покращення результатів оцінювання незалежно від кількості отриманих незадовільних оцінок і здобувач у встановлений строк не скористався такою можливістю або за результатами повторного оцінювання отримав незадовільну оцінку.

12.4. Здобувача не може бути відраховано, якщо невиконання ним індивідуального навчального плану та/або індивідуального плану наукової роботи сталося з вини Інституту.

12.5. Порушення здобувачем вимог Статуту Інституту або правил внутрішнього розпорядку, вимог з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, встановлених відповідними правилами та інструкціями, що затверджені Інститутом, може бути підставою для відрахування лише за умови визначення таких підстав у

договорі (контракті) після вичерпання інших засобів впливу (або неможливості їх застосування).

12.6. Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення Вченою радою Інституту рішення про відрахування аспіранта.

12.7. Відрахування в порядку притягнення до відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється за таких обставин:

- відрахування здобувача як вид відповідальності за конкретні порушення академічної доброчесності прямо визначено законом;
- факт порушення академічної доброчесності здобувачем виявлено та встановлено відповідно до вимог чинного законодавства;
- дотримано передбачені законом права особи, щодо якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності.

12.8. Відрахування зі складу здобувачів здійснюється наказом директора Інституту.

12.9. Поновленими до складу здобувачів можуть бути особи, відраховані до завершення навчання за освітньо-науковою програмою, шляхом допуску до освітнього процесу у випадках, встановлених чинним законодавством.

12.10. Поновлення здійснюється незалежно від причини відрахування, тривалості перерви в навчанні, форми здобуття освіти, джерел фінансування навчання з урахуванням здатності претендента успішно виконувати навчальний план.

Поновлення здійснюється на освітню програму на такий самий курс (рік навчання). Поновлення до складу здобувачів здійснюється в межах ліцензованого обсягу Інституту на підставі заяви здобувача. Рішення про поновлення ухвалює Вчена рада Інституту, поновлення відбувається за наказом директора Інституту.

Розгляд заяви про поновлення відбувається лише за умови ліквідації особою академічної різниці в навчальних планах. Термін ліквідації академічної різниці в навчальних планах визначає аспірантура.

Умовою поновлення може бути попереднє складання академічної різниці (не більше 30 кредитів ЄКТС), включення до індивідуального плану роботи здобувача певних обов'язкових дисциплін та/або певного обсягу вибіркового дисциплін освітньої програми.

Поновлення та переведення здобувачів здійснюється з урахуванням вимог до вступників на відповідні освітні програми.

12.11. Особи, які навчаються в Інституті, можуть бути переведені з:

- іншого закладу освіти або наукової установи;
- однієї спеціальності (освітньої програми) на іншу;
- однієї форми здобуття освіти на іншу;
- одного джерела фінансування на інше.

Переведення здійснюється відповідно до законодавства за рішенням Вченої ради Інституту на підставі наказу директора Інституту. Умовою переведення може бути попереднє складання академічної різниці (не більше 30 кредитів ЄКТС).

12.12. Переведення здобувача до іншого закладу освіти / наукової установи здійснюється наказом директора Інституту у порядку, визначеному законодавством.

12.13. Здобувачам, які призупинили строк підготовки, надається академічна відпустка. Особи, яким надано академічну відпустку, не відраховуються з числа здобувачів та зберігають окремі права здобувача відповідно до законодавства.

Здобувачам можуть надаватися академічні відпустки з підстав, визначених чинним законодавством.

Надання академічної відпустки оформлюється відповідним наказом директора Інституту із зазначенням підстави для надання академічної відпустки та її термінів.

Максимальна тривалість академічної відпустки за станом здоров'я, у зв'язку з участю в програмах академічної мобільності, за сімейними та іншими особистими обставинами встановлюється строком до одного року включно.

Допуск до навчання здобувачів, у яких завершився термін академічної відпустки, здійснюється наказом директора Інституту на підставі заяви здобувача, яка подається не пізніше двох тижнів до завершення терміну академічної відпустки.

Здобувачі, які не подали в установлений термін документи для допуску до навчання або документи для продовження терміну академічної відпустки, відраховуються із закладу вищої освіти. Усі суперечливі питання з приводу надання академічної відпустки розглядає Вчена рада Інституту.

13. Напрями розвитку політики «softskills» в освітній діяльності

13.1. Політика розвитку «softskills» – «м'які або гнучкі навички» (далі – Політика) полягає у сприянні створенню умов для формування навичок комунікації, лідерства, здатності брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння долати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатності логічно і критично мислити, самостійно

приймати рішення, креативності, знання іноземних мов, поєднанні теорії з практикою.

13.2. Метою Політики є формування висококваліфікованого конкурентоспроможного фахівця в галузі права, гармонізації «*softskills*» із потребами стейкголдерів, особистісного розвитку здобувачів тощо.

13.3. Політика розвитку «*softskills*» в Інституті реалізується через усіх учасників освітнього процесу шляхом:

- сприяння реалізації дослідницької діяльності;
- залучення учасників освітнього процесу до семінарів, вебінарів;
- організації роботи самоврядування;
- інших заходів.

13.4. Політика розвитку «*softskills*» передбачає набуття учасниками освітнього процесу таких навичок і якостей:

- здатність оперативно реагувати на вимоги правничого ринку праці;
- спроможність долати суперечності, робити життєвий вибір, який не суперечить загальнолюдським та професійним цінностям;
- уміння працювати із джерелами інформації та використовувати отриману інформацію для написання наукової роботи;
- розвиток креативного підходу до наукової діяльності, здатність генерувати нові ідеї;
- уміння презентувати власні дослідження, обґрунтовувати їх, аргументовано відстоювати власну точку зору;
- здатність до професійного зростання і навчання впродовж життя;
- толерантність, відмова від будь-яких проявів дискримінації за гендерною, расовою, національною, релігійною приналежністю;
- уміння уникати конфліктів та/або їх розв'язувати;
- уміння вирішувати проблеми, які виникають в процесі діяльності, освоєння нових технік дослідження;
- уміння налагоджувати та підтримувати ділові контакти з науковою спільнотою, громадськістю, органами влади;
- наявність позитивної мотивації, безпосередньо пов'язаної з науковою, викладацькою діяльністю;
- здатність працювати в команді, зокрема, у колективі науковців;
- навички тайм-менеджменту.

14. Навчально-методичне забезпечення освітніх компонент

14.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни – сукупність інформаційних і навчально-методичних матеріалів, що призначені забезпечити всі основні його етапи – від надання навчальної інформації, її сприйняття, усвідомлення й застосування з метою оволодіння визначеним обсягом знань та переліком визначених компетентностей, до контролю результатів вивчення навчальної дисципліни.

14.2. До навчально-методичного забезпечення освітнього процесу входить (за потребою, що визначається метою та обсягом дисципліни):

- робоча програма навчальної дисципліни;
- навчальний контент (конспект або розширений план лекцій);
- методичні рекомендації до семінарських (практичних) занять;
- матеріали щодо контролю: питання до поточного, підсумкового контролю; завдання для самостійної індивідуальної роботи.

14.3. Робоча програма навчальної дисципліни розробляється для кожної навчальної дисципліни на підставі освітньої програми відповідно до навчального плану. Робоча програма розробляється кожного року та обговорюється на засіданні групи забезпечення викладання. Форма і зміст робочої програми визначаються групою забезпечення. Зміст програми повинен відповідати вимогам, встановленим чинним законодавством.

14.4. Методичні рекомендації до оформлення навчального контенту за окремими видами занять визначаються проектною групою або групою забезпечення за потребою і мають на меті надати реальну допомогу в організації та проведенні занять за відповідною дисципліною.

15. Силабус навчальної дисципліни

15.1. В Інституті за потреби до кожної навчальної дисципліни може складатись силабус навчальної дисципліни. Основна його мета – належне інформування здобувачів, стейкхолдерів та громадськості щодо політики освітньої діяльності Інституту та її якості. Складання силабусу не замінює необхідності розробки робочої програми навчальної дисципліни та інших документів, визначених у п. 14.2 цього Положення.

15.2. Силабус складається з таких елементів:

- інформація про наукових (науково-педагогічних) працівників, які забезпечують навчальну дисципліну;
- інформація про освітню програму, рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність;
- дані про мову викладання;

- політика навчальної дисципліни (консультації, відпрацювання пропущених занять);
- політика академічної доброчесності;
- мета вивчення навчальної дисципліни;
- формат курсу;
- форми та види навчальних занять;
- необхідне обладнання для забезпечення навчальної дисципліни;
- очікувані результати навчання;
- зміст навчальної дисципліни;
- умови визначення навчального рейтингу;
- вимоги та критерії оцінювання;
- шкала оцінювання: національна та ECTS;
- орієнтовний перелік питань до екзамену;
- рекомендована література.

15.3. Силабус складається групою забезпечення освітньої діяльності та узгоджується з аспірантурою і гарантом освітньо-навчальної програми. Силабус може складатись в електронному вигляді.

Дирекція ДНУ ІБП НАПрН України